

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Obřízka v Indonésském souostroví z antropologické perspektivy

Autorka: Kateřina Svobodová

Počet stran: 46

Oponent: PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.

Rok odevzdání: 2015

Cílem předložené bakalářské práce je představit fenomén ženské a mužské obřízky v historicko-kulturním kontextu oblasti indonéského souostroví. V první části práce autorka vymezuje pojem ženské a mužské cirkumcize, přičemž se zaměřuje se především na její typologii. Druhá část práce se zabývá již přímo obřízkou v Indonésii, od její historie až po nejdůležitější příčiny této praktiky, kterými jsou v Indonésii náboženství a iniciace. Další části práce pak sledují praktikování ženské a mužské obřízky v současné Indonésii a s tím spojené sociální a kulturní konsekvence. Závěrečná část pak představuje různé etnické skupiny praktikující cirkumcizi a některá jejich specifika.

První, teoretická část, označovaná jako kapitola 2. je poměrně rozsáhlá a jeví se jako důkladně zpracovaná. Kapitola 3.1, věnovaná historii obřízky v Indonésii, je naopak poněkud stručná, a postrádám u ní určitou regionální komparaci s podobnými mutilacemi v jiných částech jihovýchodní Asii. Přesto, že v teoretické části (kap. 2) autorka opakovaně a důkladně zmiňuje mnohé oblasti mimo Indonésii (Afrika, Blízký východ ad.), na kterých demonstruje typologii těchto nezvratných zásahů na lidském těle, chybí zde porovnání např. s oblastmi Thajska nebo Bornea či Makassaru na jižním Sulawesi, kde byly rozšířenými praktikami nikoli cirkumcize, ale spíše mutilační zásahy u mužů v podobě vkládání drobných kovových kuliček (siamská aristokracie) nebo obroušených dřevěných tyčinek pod kůži penisu (Borneo) za účelem vyššího uspokojení žen. Jinými slovy, to odráží také relativně nadstandardní postavení žen jihovýchodní Asie v rámci asijského prostoru, hlavně ve srovnání například s Čínou nebo jižní Asíí. Ženy v námi studovaném regionu sice nebyly a nejsou zcela postaveny na roveň mužům, ale vždy měly a mají v těchto společnostech z mnoha důvodů – „magické“ schopnosti díky reprodukci, intenzivní spojení s přírodou, ekonomické aktivity - respektované postavení, jakkoli se tento stav buddhismus, islám i křesťanství snažily potlačit, a stejně tak vymýtit výše uvedené genitálně-mutilační praktiky na straně mužů. Uvedený nedostatek tedy není chybou v pravém slova smyslu, poněvadž práce je vymezena na indonéský kulturní areál, mě osobně však toto regionální porovnání chybí – přitom by stačilo přečíst si pár stran ze základní práce o etnohistorii JV Asie Anthonyho Reida *Southeast Asia in the Age of Commerce*.

Následující oddíly již studují samotnou praxi v Indonésii, kde autorka pracuje se širokým záběrem etnologické literatury, a je zde věnována pozornost tématům jako obřízka jakožto součást přechodových, konkrétně iniciačních rituálů. Autorka se také zabývá otázkou zdůvodňování mužské i ženské obřízky, od hygienických a zdravotních důvodů, přes některé poměrně bizarní („obřezaná žena vaří lepší rýži“) až po ty velice diskutabilní, jako je eliminace přílišné ženské náruživosti.

Zajímavým zjištěním i je fakt, že mnozí Javánci považují ženskou obřizku, především její nejmírnější formu, i když tato situace se patrně mění, za součást své kulturní identity.

Zajímavé a přínosné jsou pasáže věnované popisu mutilačních praktik u vybraných indonéských etnik, včetně těch nemuslimských jako Atoni (to jsem skutečně netušil), škoda je, že autorka pro vyváženost neuvedla žádné konkrétní etnikum, praktikující ženskou obřizku.

Po jazykové stránce je text poměrně čtivý, v textu ovšem narážíme na stále se opakující chyby týkající se psaní velkých písmen (Islám nebo Křesťanství uprostřed věty!) nebo v podobě NAPROSTÉ absence interpunkce u vět vztažných nebo vložených. Frekvence, (ano, sem patří čárka) se kterou se tento jev v práci opakuje, (opět čárka) naznačuje, že autorka se s podobným gramatickým prvkem snad nikdy nesetkala.

Celkově je předložená bakalářská práce přínosem pro kulturně-antropologická bádání o indonéském souostroví v českém prostředí, jelikož podle mých informací podobné téma v Česku dosud nebylo zpracováno, a navíc je zpracováno poměrně solidně.

Na základě výše uvedených důvodů práci k obhajobě doporučuji, a to s hodnocením „velmi dobře“

V Praze 2. září 2015

Tomáš Petrů, Ph.D.